

FLÅ KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJON

3539 FLÅ

Saksbehandler, innvalgstelefon

Torbjørn Raugstad, 32 26 68 10

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren 2025 - Flå kommune

Flå kommune har avvik i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at Flå avløpsrenseanlegg ikke overholder fosforrensekravet, sekundærrensekravet, rensekravet for TKB, samt kravet til virkningsgrad på avløpsnettet. Kommunen har heller ikke levert dokumentasjon fra overvåking etter vannforskriften og forurensningsforskriften. I tillegg mangler kommunen oversikt over mengdene som har gått i overløp på avløpsnettet, herunder andelen driftsoverløp.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at dersom avvik på rensekravene ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det er et brudd på forurensningsloven § 7 å koble til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i forurensningsregelverket.

Vi tar egenkontrollrapporten og årsrapporten til etterretning.

Kommunen skal betale et gebyr på 5 300 kroner for vårt arbeid med egenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Flå avløpsrenseanlegg med tilhørende avløpsnett.

Flå kommune fikk ny utslippstillatelse fra Statsforvalteren 14.02.2025 (2025.0113.T). Det er denne tillatelsen vi har lagt til grunn ved behandling av årets egenkontrollrapport.

Avløpsnettet til Flå avløpsrenseanlegg

Flå kommune har rapportert i Altinn at avløpsnettet til Flå avløpsrenseanlegg har seks installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Antallet nødoverløp er redusert fra 2024, da dere rapporterte om syv installerte nødoverløp. Dere har ikke rapportert mengder avløpsvann eller fosfor som har gått i overløp på avløpsnettet i 2025, og dere oppgir at dere ikke har

tall for dette. Dette er et avvik fra krav i tillatelsens punkt 3.1.4 *Krav til utslipp via overløp* som sier at kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Videre skal driftstid for alle overløpshendelser registreres. Alle utslipp via overløp skal måles fra og med 01.01.2027 (med mindre de er av mindre miljømessig betydning jf. miljørisikovurdering). Det står videre at dataene skal inngå i årsrapporteringen til Statsforvalteren. Tillatelsens punkt 12.2 fastsetter at data om hvordan avløpsnettet fungerer inkl. virkningsgrad, driftstid, mengder avlastet for overløp og beregning av innlekking og utlekking skal inngå i årsrapporten. Kommunen rapporterte også mangelfullt for overløp ved fjorårets rapportering. I tilbakemelding på egenkontrollrapport for 2024 påpekte vi at vi forventet at kommunen rapporterte utfyllende ved rapporteringen for 2025.

Dere har rapportert at det er 580 innbyggere og 344 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er en økning fra 2024, da dere rapporterte at det var 566 innbyggere og 307 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet. Dere oppgir at det i 2025 har blitt tilknyttet 43 nye fritidsboliger og om lag 14 pe i antall innbyggere til avløpsnettet. Vi minner om at det er antall abonnenter, og ikke antall pe som kommunen skal rapportere på.

Flå kommune har i tillatelsens punkt 3.1.5 krav om at utslipp på grunn av feil på avløpsnettet, stans i pumpestasjoner og liknende ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnettet med mer enn 2 % over året. Videre har kommunen krav i tillatelsens punkt 3.1.4 om at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året skal ikke være over 2 %.

I skjemaet for årsrapportering er virkningsgraden på avløpsnettet estimert til 72 %. Dere har ikke beregnet hvor stor andel av den totale tilførte mengden avløpsvann som har blitt sluppet ut via driftsoverløp i rapporteringsåret. Dette skyldes at dere mangler data for mengder i overløp. Vi viser igjen til tillatelsens punkt 12.2 som fastsetter at dette skal rapporteres. Dette er dermed et avvik fra utslippstillatelsen.

Statsforvalteren har i årets rapporteringsskjema inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og andel vann sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnett. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen. Siden dette er en innledende kartlegging, vil det ikke bli gitt avvik for eventuelle brudd på kravene i årets tilbakemelding. At kommunen ikke har beregnet mengden driftsoverløp er likevel å regne som et avvik.

Flå avløpsrenseanlegg

Flå kommune har for 2025 rapportert at Flå avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 55 614 m³ avløpsvann og at det ikke har vært overløp ved rensesanlegget. Det var heller ikke overløp ved rensesanlegget i 2024. Dere har rapportert at anlegget har en dimensjonerende kapasitet for organisk stoff tilsvarende 7 500 pe (BOF₅). Tilført mengde i maksuke har dere beregnet til å være 1 949 pe (BOF₅) i 2024.

Flå avløpsrenseanlegg har en årsmidlet renseeffekt for fosfor på 67,52 % og oppfyller dermed ikke kravet i tillatelsen på 93 %. Dette er et avvik fra tillatelsens punkt 3.2.3 *Rensekrav og dokumentasjonskrav for det enkelte avløpsrenseanlegg*. Anlegget oppfyller heller ikke sekundærrensekravet. Dette skyldes at det er seks prøver for BOF₅ som ikke overholder kravet om

minst 90 % renseeffekt eller maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp. Videre er det fem prøver for KOF_{CR} som ikke overholder kravet om minst 80 % renseeffekt eller maksimalt 125 mg O₂/l ved utslipp. I henhold til tillatelsen er det maksimalt tre prøver for BOF₅ og KOF_{CR} som ikke kan overholde rensekravene. Dette er dermed avvik fra tillatelsens punkt 3.2.3. Videre er to av de seks prøvene for BOF₅ 100 %-overskridelser, som vil si at de har en lavere renseeffekt enn 90 % og samtidig en utslippskonsentrasjon større enn 50 mg O₂/l. For KOF_{CR} er to av de fem prøvene 100 %-overskridelser, som innebærer at de har en lavere renseeffekt enn 80 % og samtidig en utslippskonsentrasjon større enn 250 mg O₂/l. Slike 100 %-overskridelser regnes som brudd på sekundærrensekravet i seg selv.

Vi minner om at 100 %-overskridelser av rensekravene skal varsles Statsforvalteren, jf. forurensningsforskriften § 14-14.

Kommunen har krav i tillatelsen om maksimalt 100 TKB/100 ml ved utslipp. Prøveanalysene viser at ingen av prøvene overholdt kravet. Dette er et avvik fra tillatelsens punkt 3.2.3.

Dere opplyser om at dere har jobbet for å få på plass nye rutiner og systemer, og at hovedfokus har vært på overgang til akkreditert prøvetaking og prosess knyttet til godkjenning av dette. Kommunen fikk i vedtak fra Miljødirektoratet om avgjørelse i klagesak frist til å få på plass akkreditert prøvetaking så snart som mulig. Videre har dere jobbet med forbedring av renseprosessen, for å oppnå nye rensekrav. Det har vært perioder med utfordringer knyttet til rensing i 2025, og det har vært satt inn tiltak for å forbedre dette fremover.

Resipientovervåking

I tillatelsens punkt 8.3 har kommunen krav om å overvåke hvordan utslipp fra virksomheten påvirker vannforekomster og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås. Overvåkingsprogrammet skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018). Vurdering av resultatene fra resipientundersøkelser etter vannforskriften skal sendes Statsforvalteren innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som en del av årsrapporteringen, jf. punkt 8.4. Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø, jf. punkt 8.5.

Kommunen har også krav i tillatelsens punkt 8.2 om å overvåke mulige miljøeffekter av utslipp fra vesentlige overløp fra avløpsnett til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram. Overvåkingen skal være risikobasert følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne. Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 3 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften. Kommunen må ut fra en miljørisikovurdering selv vurdere hva som er «overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning», og om det er behov for ytterligere prøvepunkter for å dokumentere kravene i tillatelsens punkt 8.2 og 8.3. Resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften skal drøftes og presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs årsrapportering, jf. punkt 8.4.

I skjemaet for årsrapportering opplyser dere om at det er vannområde Hallingdal som gjennomfører overvåkingen for kommunen, og at det er tilsynskontoret i Hallingdal (KAV) som har ansvaret for å laste opp overvåkingsdata i vannmiljø og oversende rapport til Statsforvalteren.

Statsforvalteren mener det er positivt at overvåking samordnes med vannområdets overvåking. Vi påpeker likevel at det må komme tydelig frem av rapporten hvilke målepunkter som er knyttet til kommunens utslipp. Målepunktene må etableres både oppstrøms og nedstrøms utslippspunktet til avløpsanlegget for å kunne si noe om påvirkningen av utslippet.

Vi påpeker også at det er kommunens ansvar å sørge for at dokumentasjon fra overvåking etter vannforskriften (punkt 8.3) og forurensningsforskriften (punkt 8.2) i henhold til punkt 8.4 sendes inn innen 1. mars, og at overvåkingsdata blir lastet opp i Vannmiljø. Ettersom kommunen ikke har levert dokumentasjon på dette innen fristen, er det å regne som et avvik fra tillatelsens punkt 8.4.

Konklusjon

Flå kommune har avvik i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at Flå avløpsrenseanlegg ikke overholder fosforrensekravet, sekundærrensekravet, rensekravet for TKB, samt kravet til virkningsgrad på avløpsnett. Kommunen har heller ikke levert dokumentasjon fra overvåking etter vannforskriften og forurensningsforskriften. I tillegg mangler kommunen oversikt over mengdene som har gått i overløp på avløpsnett, herunder andelen driftsoverløp.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at dersom avvik på rensekravene ikke rettes opp, kan dette medføre begrensinger for ønsket utvikling i kommunen, da det er et brudd på forurensningsloven § 7 å koble til ytterligere abonnenter til avløpsanlegg som ikke overholder kravene i forurensningsregelverket.

Vi tar med dette egenkontrollrapporten og årsrapporten for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

<https://www.statsforvalteren.no/nn/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd et gebyr tilsvarende 5 300 kroner for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Mabel Katrine Seland Trovum
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Torbjørn Raugstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent